

تاریخ: ۹۹/۰۵/۱۵
شماره: ۶۹۹/۳۵۴
پیوست:

رئیس محترم کارگروه تعهدات ارزی دفتر خدمات توسعه بازرگانی سازمان توسعه تجارت

با سلام و احترام

به استحضار می‌رساند پیرو نامه شماره ۱۶۶۲/۲۵-۹۹ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۳ شرکت شیمی در سلف از اعضای این انجمن در خصوص اقدامات انجام شده در رابطه با بازگشت ارز حاصل از صادرات مطابق اطلاعیه‌های بانک مرکزی، لازم به توضیح است که کل فرایند حاکم بر موضوع بازگشت ارز در کشور ما نو پا بوده و با توجه به ضروریات دوران تحریم اضطرار خاصی یافته است و نیازمند توسعه فرهنگی، اقتصادی، حقوقی و زیربنایی در ساختارهای دولتی و خصوصی جهت اعمال صحیح این سیاست است. این مهم تنها با هماهنگی، گفتگو و تعامل سازنده میان بخش تجارت خارجی و متولیان دولتی این امر قابل انکشاف است. لذا خواهشمند است نسبت به مسائل زیر حساسیت لازم به خرج داده شود که باب گفتگو در موضوع ساماندهی ارز صادراتی و هدایت آن در جهت منافع ملی جمهوری اسلامی ایران باز گردد و همچنین با عنایت حضرت تعالی و سایر مسئولین ذیربط تلاش شود شرکت‌های خوشنامی همچون شیمی در سلف نه تنها تحت فشار قرار نگیرند بلکه با توجه به تجربه و توان خاص آن‌ها به عنوان همیار و مشاور دولت در مواجهه با چالش‌های جاری و آتی اقتصادی کشور در نظر گرفته شوند.

۱- شرکت‌های صادرکننده فرآورده‌ها و مشتقات نفتی مانند سایر شرکت‌های صادراتی کشور ملزم به بازگرداندن اکثریت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور از طریق سامانه نیما هستند که نرخ کمی از نرخ ارز در بازار آزاد دارد اما هزینه‌های تولید به ویژه مواد اولیه که در این صنعت بسیار اساسی است، برای این واحدها با نرخ متفاوت تامین می‌گردد. مواد اولیه تولیدی پالایشگاه‌های کوچک که در بورس انرژی و بورس کالا عرضه می‌گردد، در بسیاری از موارد حتی بر حسب نرخ تسعیر بازار آزاد ارز، بیش از قیمت بین‌الملل خریداری می‌شوند. همین امر حاشیه سود این صنعت را به حداقل رسانده است، در واقع تولیدکننده با نرخ دلار آزاد هزینه می‌کند و با نرخ نیمایی ارز حاصله را تسعیر می‌نماید.

تاریخ: ۹۹/۰۵/۱۵
شماره: ۴/۹۹/۳۵۴
پیوست:

۲- تحریم‌های ظالمانه ایالات متحده در چند سال گذشته همچون ویروسی به جان بخش صادراتی کشور افتاده و برای تشکیل اجماعی جهانی به سرکردگی آمریکا با هدف به انزوا کشاندن جمهوری اسلامی ایران تلاش می‌شود و هر محموله صادراتی از کشور به خاری در چشم دشمنان این مرز و بوم بدل گشته است. در چنین فشار همه‌جانبه‌ای هزینه‌های گزافی بر محموله‌های صادراتی ایران تحمیل گشته است و پالایشگاه‌های کوچک نیز از این نظر مستثنی نیستند. هزینه حمل و نقل از بنادر ایران تا بنج مارک فجیره، هزینه انتقال پول، هزینه عدم تطبیق آنالیز فرآورده با درخواست مشتریان (با توجه به اجبار استانداردسازی مبنی بر انحراف از فرآورده)، هزینه‌های بندری مبدا و مقصد، هزینه مستندات (جهت دور زدن تحریم) و هزینه‌ی دموراژ (جهت تطابق زمان‌بندی مندرج در داکيومنت‌ها با تغییر کشور مبدا) که از سوی هیچ نهاد دولتی و رسمی در محاسبه‌های حسابرسی و مالیاتی و اظهارنامه‌های صادراتی مورد اعتنا قرار نگرفته‌اند.

۳- پس از تحریم، کرونا به مثابه ویروس دوم به جان پالایشگاه‌های کوچک افتاده است، از ابتدای شیوع ویروس منحوس کرونا تقاضای فرآورده‌ها و مشتقات نفتی به طور بی‌سابقه‌ای به حداقل ممکن رسیده و شاهد سقوط قیمت‌ها در سطح جهانی بودیم. در ابتدای سال ۱۳۹۹ فشار بر تولیدکنندگان به حدی رسیده بود که به دلیل کمبود تقاضا از پس تسویه کردن ضمانت‌نامه‌های بانکی و تسهیلات بر نمی‌آمدند و تا کنون تبعات بحران مذکور را در بازار نفت و گاز جهان و ایران شاهد هستیم. عبور از دوران کرونا و ورود به دوران جدید پسا کرونا مستلزم تمهیدات ویژه‌ای است که ابتدایی‌ترین آن حمایت از واحدهای تولیدی و به ویژه صنایع وابسته به نفت جهت پایداری پالایشگاه‌های کوچک در چنین دوران دشواری است.

۴- همان گونه که در نامه مذکور شرکت شیمی در سلف اشاره گشته است؛ اظهار گمرکی با قیمت‌هایی بیش از قیمت واقعی بازار باعث ایجاد تعهد ارزی کاذبی برای شرکت‌ها شده و به موضوع جاری در بین معاونت برنامه‌ریزی وزارت نفت و دفتر تعیین ارزش گمرک به ویژه پس از سقوط قیمتی در دوران کرونا تبدیل شده است. با بازبینی بسته سیاستی سال ۱۳۹۸ مشاهده می‌فرمائید که بانک مرکزی برای پیشگیری از چنین چالشی وارد عمل شد و تعدیل ۲۰ درصدی در رفع تعهد ارزی به نسبت اظهار گمرکی سال ۱۳۹۷ در نظر گرفته بود. این تعدیل برای سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ اعمال نشد و طبق اظهارات رئیس بانک مرکزی، واقعی‌سازی ارزش اظهاری گمرک در حیطه اختیارات بانک مرکزی نیست و این مشکل بایستی میان

تاریخ: ۹۹/۰۵/۱۵
شماره: ۶۹۹/۳۵۴
پیوست:

صادرکنندگان و گمرک حل و فصل گردد. اگر موضوع ارزش‌گذاری گمرکی در سال جاری تعیین تکلیف نگردد، با مشکل به مراتب بزرگتری برای رفع تعهد ارزی سال ۱۳۹۹ روبرو می‌شویم.

۵- همان‌گونه که در مقدمه به استحضار رسید، بازگشت ارز حاصل از صادرات به کشور در ابعاد مختلفی در حال تکامل و تطور است. یکی از مهمترین ابعاد، پایه‌ریزی بنیان‌های قانونی و حقوقی این موضوع است. اطلاعیه‌های عمومی بانک مرکزی در سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ بسیار کلی و بدون پوشش بسیاری از جزئیات صورت گرفت و فضای تاویل و تفسیر توسط مسئولین بانک مرکزی، سایر مسئولین مربوطه مانند سازمان امور مالیاتی و صادرکنندگان را فراهم نمود و متأسفانه از شفافیت و صراحت کافی برخوردار نبود. یکی از عمده تفاسیر تا کنون مبهم، تسهیلات رفع تعهد بیش از ۷۰ درصد است، که بسیاری از صادرکنندگان را دچار این ذهنیت نمود که این تسهیلات برای سال ۱۳۹۸ نیز تعمیم یافته است و به امید رفع تعهد در آستانه ۷۰ درصد، باعث تاخیر در رفع تعهد باقی مانده بسیاری از صادرکنندگان شد. خوشبختانه بسته سیاستی ابلاغی سال ۱۳۹۹ بانک مرکزی پیشرفت محسوسی داشته است ولی کماکان ابهاماتی حقوقی مانند خلاء دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی برای برخی از پیشنهادات موجود در این بسته سیاستی وجود دارد.

۶- از نقطه نظر اقتصادی بازگشت ارز حاصل از صادرات دو هدف کلی را جهت حفظ و ارتقای منافع ملی دنبال خواهد کرد؛ نخست تامین ارز وارداتی که از سوی بانک مرکزی به واسطه بانک‌ها و صرافی‌ها در اختیار شرکت‌های مربوطه قرار می‌گیرد. با توجه به تبصره ۲ بند ۱ بسته سیاستی بانک مرکزی «تامین ارز گروهی از واردکنندگان با ارز حاصل از صادرات گروهی از صادرکنندگان به صورت مستقیم حسب مورد با توافق وزارت صنعت، معدن و تجارت یا وزارت نفت با بانک مرکزی و ثبت در سامانه نیما امکان‌پذیر است.» این شیوه در قالب انعقاد تفاهم‌نامه گروهی بین انجمن‌ها و اتحادیه‌های صادرکنندگان و واردکنندگان قابل پیگیری و اجرا خواهد بود. در همین راستا اعتمادسازی، زمینه‌سازی و تبیین روال قانونی و حقوقی برای مشارکت در این طرح نیازمند متولی و همیاری نهادی خواهد بود. اگر چنین روالی بین صادرکنندگان و واردکنندگان همگانی گردد، هزینه‌های واسطه‌گری و انتقال از بین رفته یا به حداقل می‌رسد و همچنین سرعت در تامین ارز وارداتی بسیار بیشتر از روش تامین بانک مرکزی خواهد بود. به ویژه در وضعیت تلاطمات ارزی، سرعت جابجایی و قیمت توافقی طبق سازوکارهای تعریف شده برای دو طرف پر اهمیت است.

تاریخ: ۹۹/۰۵/۱۵
شماره: ۶/۹۹/۳۵۴
پیوست:

دومین هدف عمده در بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصاد ملی، تشکیل سرمایه‌ی ثابت تولیدی خواهد بود. پیش از ورود به بحث لازم به ذکر است، سرمایه ملی به مراتب از به اصطلاح سرمایه داخلی اهمیت بیشتری دارد. برای مثال با بررسی گردش سرمایه کشورهای ابرقدرت اقتصادی دنیا مشاهده می‌فرمائید که تفاوت فاحشی بین حجم سرمایه داخلی و سرمایه ملی این کشورها وجود دارد و تصمیمات کلان سیاسی و اقتصادی با محوریت مرکزی منافع سرمایه ملی صورت می‌گیرد و نه صرفاً مفهوم محدودتر سرمایه داخلی. طبق آمارهای منتشر شده متأسفانه کشور ما در سال‌های گذشته با متوسط سالانه ۲۰ میلیارد دلار به اصطلاح فرار سرمایه روبرو بوده است. در این خصوص تفاوت دیگری مطرح می‌گردد بدین مضمون که خروج سرمایه لزوماً فرار سرمایه نخواهد بود و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ما در کشورهای همسایه و دوست و بازگشت منافع عایدی از آن به چرخه اقتصاد کشور با توجه به توجیه اقتصادی سرمایه‌گذاری در برخی کشورهای قابل اعتماد جمهوری اسلامی ایران یکی از حلقه‌های فرایند توسعه ایران اسلامی محسوب می‌گردد. در نتیجه تشکیل سرمایه ثابت درون مرزهای کشور در صورتی که در کشورهای دوست عایدی بیشتری برای سرمایه ملی داشته باشد، لزومی نخواهد داشت. اگرچه خوشبختانه در مورد تشکیل سرمایه ثابت در بخش پالایشگاه‌های کوچک مسیر دقیقاً معکوس طی شده است و پی بردن به آن تنها با بررسی روند رشد حجم و ارزش صادراتی طی یک دهه گذشته کاملاً آشکار است. دهها شرکت در یک دهه گذشته مجوز انواع هیدروکربن سبک و سنگین دریافت نموده و در دهها واحد تولیدی افزایش ظرفیت چشم‌گیر صورت گرفته است. سرمایه‌گذاری این صنعت در کشورهای همجوار نیز توجیه اقتصادی خاص خود را دارد و در صورت ایجاد توافق‌نامه‌های بین‌المللی فرصتی برای اقتصاد ایران خواهد بود. لذا با تمیز فرار سرمایه و سرمایه‌گذاری در سایر کشورها، زمینه‌های پیشرفت و پیشبرد عمق استراتژیک جمهوری اسلامی ایران در بُعد اقتصادی فراهم خواهد شد. اگر شرکتی صادراتی پس از رفع تعهد ارزی قانونی در شرایط حال حاضر قصد سرمایه‌گذاری در پروژه‌های خارج از کشور داشته باشد و با نظارت‌های قانونی عایدی آن را به اقتصاد کشور بازگرداند، نه تنها مستحق ایجاد شرایط تشویقی در خصوص رفع تعهد ارزی است بلکه باید توسط دستگاه‌های ذی‌ربط نهایت حمایت و پشتیبانی سیاسی و اقتصادی از آن شرکت در خارج از کشور صورت گیرد.

سال ۱۳۹۹ به امید خداوند متعال و رهنمودهای مقام معظم رهبری با محوریت شعار راهبردی «جهش تولید» قدمی استوار و محکم در گام دوم انقلاب برداشته خواهد شد. تحقق این شعار بنیادین اقتصاد مقاومتی در گرو همت سربازان جنگ اقتصادی خواهد بود و ایجاد فضای مناسب زیربنایی و حقوقی متناسب با شرایط موجود بسته

تاریخ: ۹۹/۰۵/۱۵
شماره: ۹۹۹/۳۵۴
پیوست:

به عزم و اراده‌ی دولت‌مردان است. مطالب عنوان شده متمم و مکمل وسیع‌تر و کلان‌نگر نظرات شرکت شیمی در سلف است و حمایت جنابعالی و سایر مدیران ذیربط از شرکت شیمی در سلف و سایر شرکت‌های پالایشی کوچک به ویژه اعضای این انجمن، در جهت بهبود واگردهای سرمایه و تکمیل زنجیره ارزش نفت و گاز با شرط طرح صحیح مشکلات و تعامل دو طرفه بایسته و مبرهن است.

از بذل توجه حضرتعالی کمال قدردانی و سپاس‌گذاری را دارد.

سید محمود رضائیان
دبیرکل

م. ترکان

انجمن تولیدکنندگان حلال های هیدروکربنی ایران
شماره ثبت: ۲۱۰۶۲